

Naturvägledaren

Nr 1 2016

Detta är en skrift från Centrum för naturvägledning vid SLU. www.cnv.nu

TEMA: Naturvägledning och integration

BILDEN ÄR FRÅN "UTE TILLSAMMANS", ETT PROJEKT SOM NATURSKYDDSFÖRENINGEN I ÖREBRO LÄN DRIVER TILLSAMMANS MED BOTANISKA SÄLLSKAPET OCH SVERIGES ORNITOLOGISKA FÖRENING. FOTO: NATURSKYDDSFÖRENINGEN ÖREBRO LÄN.

Föreståndaren har ordet

I början av året efterlyste vi goda exempel på hur nyanlända välkomnas av naturvägledare i Sverige. Med detta temanummer tar vi med dig på en resa till platser som Järvsö och Skarpnäck, Örebro och Östersund. Till engagerade människor som brinner för att dela med sig av sin passion för natur- och friluftsliv. En av dem är Karin Ekermann från Studieförbundet som mött ett stort intresse för att bli cirkelledare för nyanlända: "Det finns en vilja att göra något handfast, inte bara skänka bidrag till insamlingsorganisationer. En vilja att vara en motkraft mot bränder och främlingsfientliga upprop." Kajsa, Mahmud, Max, Lisa, Ali och alla andra som upptäcker natur, paddlar och lär sig åka skidor i artiklarna nedan bygger konkreta relationer till svensk natur tillsammans. Men det som gör allra starkast intryck på mig är den ömsesidiga glädje de uttrycker över att få möta varandra - över språk- och kulturgränser. Glädje är en bra kraft och motkraft och just vad naturvägledning handlar om!

*Eva Sandberg
föreståndare Centrum för naturvägledning*

Gästredaktör för detta nummer av Naturvägledaren är Erika Hagegård.

Sprid gärna informationen vidare inom din organisation. Genom att vara ansluten till CNV:s nätverk får du CNV:s nyhetsmail med aktuell information om utbildningar, seminarier och andra aktiviteter hos CNV. Du får även nyhetsbrevet Naturvägledaren med ca tre nummer per år med aktuell information om vad som är på gång inom naturvägledning i Sverige och internationellt. Om du inte önskar få information från CNV i fortsättningen, var snäll och meddela det till CNV. Läs mer om naturvägledning på <http://www.cnv.nu>.

Sveriges lantbruksuniversitet • Centrum för naturvägledning • Postadress: Box 7012 • 750 07 Uppsala
Besöksadress: Ulls hus, Ulls väg 27 • Tfn 018-67 10 00 vxl • Fax 018-67 35 12 • cnv@slu.se • www.cnv.nu

På upptäcktsfärd i äventyrslandet Sverige

Lisa Behrenfeldt har dragit igång "Äventyrsgruppen Flaten" i Stockholm, en verksamhet för nyanlända ungdomar. För drygt ett år sedan drog de ut på sin första paddeltur. Sedan dess har de bland annat sprungit hinderlopp, gått på skidtur i fjällen, reparerat cyklar och lagat mat i skogen. Alla äventyr och utmaningar har gett deltagarna en stark och viktig sammanhållning.

Lisa jobbar på Miljöverkstan Flaten, en verksamhet som startade med medel från Allmänna Arvsfonden. Inom organisationen drivs flera olika projekt och det finns stora möjligheter att utveckla egna idéer. Lisas tanke med Äventyrsgruppen är att använda äventyr ute i naturen som ett verktyg för integration.

– I grunden är det väldigt enkelt. Jag mår bra av att vara ute i naturen och är övertygad om att andra också gör det om de får bra förutsättningar, säger Lisa.

För att få kontakt med nyanlända har hon vänt sig till skolor som har språkintruktionsklasser. Hon har både varit ute och hållit workshops om natur och grundläggande miljökunskap och bjudit ut dem till Flatens naturreservat där Miljöverkstan håller till.

– Att de kommer ut till Flaten med klassen är bra för då får alla testa på vad det kan innebära att vara ute i naturen i Sverige, sådant som är svårt att bara förklara. Jag berättar om Äventyrsgruppen och de som är peppade är välkomna att komma och vara med på sin fritid, berättar Lisa.

Hon gillar konceptet att träffa samma personer många gånger och lära känna dem. Ungdomarna i Äventyrsgruppen har blivit hennes vänner och jobb och fritid glider ihop.

– Jag har funderat mycket på hur jag ska göra nu i sommar när jag egentligen ska ha semester. Jag vet att många har en ganska sysslolös tillvaro i stan, nu när det är bästa tiden på året att vara ute på äventyr! Till att börja med ska jag ta med tre av grabbarna från gruppen på en trädklättringskurs jag ska åka på. Senare i sommar ska jag inventera skog i Jämtland. Det är ju fint att hänga med ut i skogen och få se hur verkligheten ser ut i skogsbrukets Sverige, men jag vet inte om jag vågar utsätta dem för den väntade mygg- och knotterorn...

Gruppen hakar annars på det mesta hon hittar på och verkar tycka allt är roligt. Att springa hinderlopp tillsammans har verkligen gått hem.

– Vi har sprungit två tävlingar i vår. När vi sprang "Gropen extreme" i maj var vi 23 personer från Äventyrsgruppen som sprang upp för branta backar, tog oss över olika hinder och krälade i lera... Alla klarade det och var otroligt stolta över medaljen de fick efteråt! Det är den bästa känslan, när jag hittar på något som jag själv tycker är kul och tänker att den här grejen kommer funka – och så gör den det! säger Lisa.

ÄVENTYRSGRUPPEN DELTOG TILLSAMMANS I TÄVLINGEN "GROPEN EXRTEME" - EN TUFF HINDERBANA I UPPSALA. FOTO: ÄVENTYRSGRUPPEN.

De flesta i gruppen är 16-20 år. På den första paddelturen var de fyra deltagare men sedan dess har ryktet spridit sig. I år när de skulle ut igen var det fler som ville följa med än vad det fanns plats för.

– Det spöregnade på morgonen när vi skulle samlas och prognosen visade bara regn, jag blev otroligt glad när alla faktiskt kom! Och ingen gnäller över huvud taget. Vi hade lånat ut regnkläder till alla, men det var lite si och så med om de använde dem. Jag tänkte efteråt att om man inte är uppvuxen med regnkläder är det kanske helt enkelt inte någon big deal att bli lite blöt, säger Lisa.

Via efterlysningar på olika bytes/säljes-sidor på Facebook och genom att be om rabatt från tillverkare har de fått ihop ett litet lager med utrustning. Förutom regnkläder har de bland annat ryggsäckar, isdubbar och sovsäckar att låna ut. Att ha riktig utrustning är viktigt för upplevelsen. Efter att ha paddlat i två hela dagar var de ganska trötta, men betydligt bättre på att manövrera kanoterna.

– Jag tror jättemycket på att ordna aktiviteter där man verkligen får testa på grejer. Det är ingen idé att jag står och berättar om att jag tycker det är härligt att paddla, man måste få uppleva, menar Lisa.

Hur funkar kommunikationen när ni är ute?

– Några kan bra svenska, andra bara litegrann. De brukar hjälpa varandra och översätta. En stor fördel för mig är att jag har en kollega på Miljöverkstan som är både dramapedagog och svenska som andraspråk-lärare. När vi träffar skolklasser tillsammans lär jag mig jättemycket av att titta på hur hon pratar och gestikulerar för att göra det lättare att förstå. Annars tycker jag generellt att det är en stor fördel att vara ute och göra saker praktiskt, mycket av det jag vill berätta kan jag samtidigt visa, säger Lisa.

På paddelturen talade alla deltagare dari utom två. I sådana sammanhang blir det en utmaning att se till att inte de hamnar utanför.

– Egentligen både vill och behöver alla öva sig på att prata svenska, men jag förstår att det är skönt att få prata sitt eget språk också. Man får ha många ”tillsammans-aktiviteter” i bakfickan och styra lite över hur de placerar sig i kanoterna och så, säger Lisa.

Är du ensam ledare när ni är ute på tur?

– Vi ska vara två. Vi har fått projektpengar från Socialförvaltningen som bland annat går till lön för fler personer. I vintras började jag jobba med en kille som själv är från Afghanistan. Han är 23 år och jättebra på att vara ledare och peppa deltagarna, men han kan inte så mycket om friluftsliv och om hur man planerar en tur. Sådant har jag skött mycket själv än så länge. Men när vi är ute är det aldrig något problem, alla är superbra på att ställa upp och hjälpa till. Det är ju det som är meningen också, att alla ska vara delaktiga och att vi ska göra saker alla tillsammans, berättar Lisa.

Hon skulle gärna ha med fler svenskfödda ungdomar i gruppen, men de har varit svårare att locka.

– Det har varit tanken redan från början att vi skulle vara en blandad grupp, och jag försökte få med svenska ungdomar som inte heller kommer ut i vanliga fall. Sen bytte jag strategi och började söka personer både utifrån att de får hänga med ut på äventyr, samtidigt som de gör en social insats gentemot ungdomarna som är nya här. Nu har jag fyra tjejer som brukar vara med på aktiviteterna som kommit in via Volontärbyrån (en sajt där man kan efterlysa volontärer), berättar Lisa.

Många av deltagarna har kommit ensamma till Sverige, för dem betyder ett socialt sammanhang jättemycket. På sportlovet reste gruppen till Storlien på fjälläventyr. Det var första gången de stod på ett par skidor. För många var det även första gången de fick se lite mer av Sverige. Bara att åka tåg genom landet var en stor upplevelse.

– Det är ett sådant vinnande koncept att komma bort från vardagen och vara på läger tillsammans. I utvärderingen efteråt var det två saker som de framför allt uppskattade; att ha fått lära sig att åka skidor och att vi varit som en stor familj. Det kändes fint, berättar Lisa.

Brukar de sticka ut på egna äventyr också?

– Ja ibland, men de bor lite utspritt. Vi har hjälpt dem att fixa billiga begagnade cyklar med hjälp av Cykelköket i Bagarmossen där jag bor. Cykel är ju en fantastisk frihetsgrej, men tyvärr har de förbud mot att cykla på vissa boenden på grund av att det hänt en olycka någon gång. De flesta i min grupp kan cykla, men de behöver lära sig lite om trafikregler och att ta hand om cykeln. Att fixa en sådan kurs i samarbete med Cykelfrämjandet är ett av de kommande projekten, säger Lisa.

Hon har svårt att tänka sig ett roligare och mer meningsfullt jobb, men en baksida är när någon som hon lärt känna plötsligt får avslag på sin asylansökan.

– Jag har varit otroligt förbannad i perioder. När jag lär känna de här personerna, vet vad de lämnat bakom sig och vilka strapatser de gått igenom för att ta sig hit kan jag inte försvara att Sverige har regler som gör att de inte är välkomna här. Den största utmaningen är att inte fastna i att vara stressad över att jag inte kan hjälpa alla med allt, säger Lisa.

Hon har lärt sig att hon behöver ha ett bra kontaktnät så att hon kan slussa vidare till andra som har kompetens att hjälpa till i asylärenden till exempel. Och hon måste hela tiden påminna sig själv om att hon gör mest nytta om hon gör det hon är bäst på och tycker är roligt.

– För de flesta som var med på paddelturen var deras enda tidigare erfarenhet av att åka båt att sitta i en gummibåt över Medelhavet. Nu är det senaste minnet istället att paddla kanot tillsammans och det är också jätteviktigt, avslutar Lisa.

VILL DU VETA MER? LÄS NEDAN!

Se bilder och läs mer på Facebook, Äventyrgruppen Flaten.

Ledord för Miljöverkstan Flaten är:

- Respekt för sig själv,
- respekt för andra och
- respekt för naturen.

Miljöverkstan samarbetar med Stadsdelen Skarpnäck och har lokal vid Flatenbadet. Förutom Äventyrgruppen tar de bland annat emot förskolegrupper, sätter upp en Hållbarhetsmusikal och utvecklar ett samarbetsspel som går ut på att utveckla deltagarnas förståelse och känsla för hållbarhet. Läs mer på www.miljoverkstan.se

Möt Max och Mahmud i Äventyrsgruppen Flaten

Mohammed Al-Jashhaami, eller Max som han kallas, kommer från Irak. Hela hans familj bor i Sverige, det var hans lillebror som tipsade honom om Äventyrsgruppen.

– Jag har fått göra en massa saker för första gången. Klättra, paddla, tälta, åka skidor i fjällen... För mig har det varit superbra, jag tycker jättemycket om det! Jag älskar att röra mig och prova nya saker, säger Max.

Han tycker den här typen av aktiviteter är ett jättebra sätt för folk att komma ut och upptäcka naturen. I Irak, som han lämnade för tio år sedan, är kulturen och traditionen helt annorlunda.

– Man gör inte sådana här saker. Jag cyklade en hel del när jag bodde där men här i Sverige finns många fler möjligheter, säger Max.

I våras fick han beskedet att han fått avslag på sin asylansökan. Sedan dess sitter han i förvar, eftersom han vägrar att skaffa pass och lämna Sverige.

– Det är en jättesvår situation för mig, och jättetråkigt. Imorgon ska jag ha förhandling med polisen. Jag kanske får sitta här i en månad, kanske tolv månader, det är polisen som bestämmer. Jag ser när min bror lägger ut bilder på allt som de gör i Äventyrsgruppen, då känns det extra tungt att sitta inlåst. Jag har kämpat så mycket och vill verkligen stanna här, berättar Max.

En annan deltagare, som kommit hit utan familj, är Mahmud Mutay från Eritrea. Där spelade han mest fotboll, här upplever han precis som Max att variationen är större. Han var bland annat med när Äventyrsgruppen gjorde en skidresa till Storlien.

– Jag var lite orolig eftersom jag verkligen inte kunde åka skidor, men Lisa som var ledare sa att hon var säker på att jag skulle klara det. I början var det lite av en chock, vi fick öva i en liten backe nära stugan för att inte skada oss. Men efter bara någon dag gick det mycket bättre. Den femte dagen var vi ute hela dagen och tog lunch med oss, det var helt fantastiskt. Vi ville ta oss till den norska gränsen, men vi hittade den inte riktigt. Bara nästan, skrattar Mahmud.

Vad var svårast med att åka skidor?

– Att bromsa och att svänga när man åker fort. Nu önskar jag att det snart blir vinter igen så jag får åka mer, säger Mahmud.

Han var också en av gruppens deltagare i hinderloppet ”Toughest” i Stockholm i juni. De hade tävlat en gång Uppsala, där var banan lite lättare. Här var den 8 km lång med 40 hinder.

– Vi hjälptes åt i gruppen och alla klarade hindren, till och med den högsta vägen. Och alla fick medaljer, berättar Mahmud.

Han fick reda på att Äventyrsgruppen fanns när Lisa Behrenfeldt kom till hans skola och berättade om Miljöverkstan och hur de jobbar med att bygga upp respekt för naturen.

– Jag har lärt mig så mycket på så kort tid, genom att man är ute med andra i ens egen ålder. Vi hjälper varandra och det betyder jättemycket för mig, säger Mahmud.

MAHMUD MUTAY VAR MED NÄR ÄVENTYRSGRUPPEN DROG TILL STORLIEN FÖR ATT LÄRA SIG ÅKA SKIDOR. FRÅN ATT ALDRIG HA STÅTT PÅ ETT PAR SKIDOR NÄR VECKAN BÖRJADE GAV DE SIG SNART UT PÅ HELDAGSTURER PÅ FJÄLLET. FOTO: ÄVENTYRSGRUPPEN.

Framgångsrik start för Örebro's nya naturguider

I ett halvårs tid var Adil Sadiku och Antonios Hanna ute i Örebro's natur- och kulturresevat varje dag. Med en handledare från Naturskyddsöreningen utbildade de sig till naturguider och blev sedan anställda som det. Tack vare sitt engagemang, sina språkkunskaper och ett fantastiskt samarbete mellan olika aktörer i kommunen har guidningarna blivit jättepulära.

Adil Sadiku studerade telekommunikation i Kosovo innan han kom till Sverige. Han växte upp nära ett fjällområde och har alltid gillat friluftsliv, men att guida grupper är helt nytt för honom. Det samma gäller kollegan Antonios Hanna som var agronom i Syrien innan han kom hit. Naturen är inte alls lika lättillgänglig i länderna de kommer ifrån. I Syrien är i princip allt kulturmark, det finns väldigt lite vild natur. De resevat som finns är ganska strikt reglerade och i Kosovo kostar det pengar att gå in. Det finns många kulturella skillnader som behöver förklaras, och det gäller förstås att hitta ett gemensamt språk. Adil och Antonios talar fem språk tillsammans; albanska, arabiska, syrianska, svenska och engelska.

– Det har varit underbart att få jobba med det här. Hittills har vi haft över hundra guidningar med sammanlagt 2000 besökare från hela världen. Det har till exempel varit SFI-elever, naturintresserade Örebrobor, ungdomar, ensamkommande flyktigbarn, barn och familjer som vi fått kontakt med via familjecentraler, säger Adil Sadiku.

Hans svenska har förbättrats rejält och idag kan han betydligt fler artnamn på svenska än vad han kan på sitt modersmål.

– Jag guidade några albaner nyligen och de frågade mig vad en blomma hette på albanska, jag fick lov att kolla i en ordbok, berättar Adil med ett skratt.

De inleder alltid med att fråga vilka språk som talas i gruppen och delar upp sig om det behövs. De pratar alltid svenska också. Till stöd har de med sig Naturskyddsöreningens bok "Vardagsnatur", där finns 90 arter beskrivna på 14 olika språk. De berättar alltid om allemansrätten och ibland har de specifika guidningar med just den som tema. Adil brukar poängtera det här med att naturen i Sverige är gratis, många tror inte det.

– I början fick vi jobba hårt för att folk skulle veta att vi fanns. Nu tvingas vi ibland säga nej till guidningar för att vi har så mycket att göra. Vi har fått mycket bra respons. Jag minns en deltagare som sade att det var den bästa dagen han haft sedan han kom till Sverige, berättar Adil.

Att ge sig ut i naturen även när snön legat djup och termometern visat femton minusgrader var inte helt självklart i början, särskilt inte för Antonios. Det samma gäller många av besökarna.

– Vi har fått kämpa mycket med vädret. Många från exempelvis Mellanöstern brukar undra hur vi gör på vintern, de vill ha det varmt och helst hålla sig inomhus då. Men nu har de lärt sig och följer med oss ut ändå. Vi har också lärt oss att vi måste vara noggranna med klädrekommendationerna. Många har svårt att klä sig rätt, säger Adil.

Har ni märkt om era deltagare är ute mer på egen hand efter era guidningar?

ADIL SADIKU OCH ANTONIOS HANNA HAR UTBILDAT SIG TILL NATURGUIDER. DE ÄLSKAR SINA JOBB OCH GUIDNINGARNA ÄR POPULÄRA. FOTO: NATURSKYDDSFÖRENINGEN ÖREBRO LÄN.

– Jag har faktiskt en rolig historia om det. Vi hade en guidning i ett naturreservat nära stan. Vi var sju personer, några från Syrien och några från Sverige. I det här området brukar vi alltid se hackspett, men inte den här gången. Några dagar senare ringde en av deltagarna och var jätteglad, då hade han åkt tillbaka på egen hand och letat reda på en hackspett. Så absolut, de ger sig ut på egen hand också.

Han är övertygad om att den här typen av guidningar är ett bra sätt att jobba med integration. Det behöver inte vara så avancerat, menar Adil.

En starkt tro på naturens integrerande kraft och samarbeten

Kajsa Grebäck arbetar på Naturskyddsföreningen i Örebro län. Hon är sedan december 2014 handledare för Adil Sadiku och Antonios Hanna som under ett halvår kompletterade sina SFI-studier med praktik som naturguider. I regn, rusk och solsken besökte de alla Örebros 14 stadsnära natur- och kultur-reservat tillsammans.

– Vi lärde verkligen känna varandra. Det tar tid att sätta ord på allting, men deras språk har utvecklats enormt. Dessutom har faktiskt hela samarbetet mellan kommunen och andra aktörer stärkts genom det här, säger Kajsa Grebäck.

Adil och Antonios fick från början så kallade kommunala instegsjobb (arbete på halvtid och SFI-studier på halvtid). Arbetsförmedlingen bekostar en del, i det här fallet har resten bekostats av kommunen och naturvårdsorganisationen Hopajola. Placeringen har varit på Naturskyddsföreningens kontor i ”Föreningarnas hus”, när de inte varit ute i skog och mark.

Det är en stor satsning från er sida, hur resonerade ni?

– Vi vill, precis som många andra, nå ut bättre till alla som kommit hit från andra länder. Jag var övertygad redan innan om att den typ av aktiviteter som vi har är ett utmärkt sätt att arbeta med integration. Den övertygelsen har bara förstärkts, säger Kajsa.

De märkte snart att Adil och Antonios fungerade bra i sina nya roller, trots att ingen av dem guidat förut.

– Adil är friluftsvan, men han har aldrig behövt sätta namn på det han ser. Antonios är agronom, han har ett vetenskapligt angreppssätt men han har framförallt jobbat med bomullsodlingar, bin och höns. Han var rädd för snö i början och pratade mycket om att man behöver ”integrera människor i vädret”. Det viktigaste är att de är sociala och har en vilja att dela med sig av sin kunskap, menar Kajsa.

Hur har det varit att vara handledare?

– Det har varit fantastiskt att få möjlighet att göra så mycket tillsammans med Adil och Antonios. Men visst leder kulturskillnaderna till problem ibland, i början kunde det bli missförstånd på grund av språket. Plötsligt sa de något som inte alls stämde, men det ledde ofta till skratt och ökad förståelse. I början var jag med på guidningarna, men nu sköter de sig själva, berättar Kajsa.

Ibland har de märkt att deltagarna inte säger till när de inte förstår utan börjar viska med varandra. När man leder en grupp med människor från olika kulturer blir det också tydligt att man associerar annorlunda. Ett exempel var när de skulle ta med sig en grupp längs en rödmarkerad stig. Många blev tveksamma, eftersom de tolkade rött som ”förbjuden mark”.

– Det finns så mycket man inte tänker på. Sedan är ju verkligen inte ”invandrare” någon homogen grupp, det vill jag poängtera. Precis som när man jobbar med grupper i allmänhet är det viktigt att vara öppen, lyhörd, ödmjuk och bygga vidare på deltagarnas kunskaper och erfarenheter, säger Kajsa Grebäck.

ENKÄT OM NATURBASERAD INTEGRATION I NORDEN

Arbetar du med, eller känner till, projekt där friluftsliv, naturvägledning och andra naturaktiviteter används för att ge personer med olika kulturell bakgrund möjlighet att lära känna ett nytt land med dess språk, natur och kultur, att använda och njuta av naturen? Då vill vi be dig att svara på enkäten ”Erfarenheter och potential kring naturbaserad integration i Norden”.

Du hittar den här: www.slu.se/cnv/enkaten

Vi vill gärna ha in erfarenheter från både arrangörer och deltagare, så dela gärna vidare! Stort tack!

Enkäten ingår i projektet Friluftsliv, naturvägledning och integration i Norden (ORIGIN) där CNV deltar. Syftet är att samla erfarenheter och goda exempel på naturbaserad integration och dela dessa i de nordiska länderna. Mer information om projektet, som finansieras av Nordiska Ministerrådet, finner du på sajten: www.syke.fi - sök på ORIGIN.

KORVGRILLNING I SAMBAND MED "UTE TILLSAMMANS", ETT PROJEKT SOM NATURSKYDDSFÖRENINGEN I ÖREBRO LÄN DRIVER TILLSAMMANS MED BOTANISKA SÄLLSKAPET OCH SVERIGES ORNITOLOGISKA FÖRENING/BIRDLIFE SVERIGE. FOTO: NATURSKYDDSFÖRENINGEN ÖREBRO LÄN.

Förutsättningarna för naturguidningar i Örebro är goda, det finns lättillgänglig natur i alla bostadsområden.

– En av våra deltagare hade bott i ett område här i 20 år. Det ligger 50 meter från en fin skog, men han hade aldrig gått in i den tidigare. Varför skulle jag göra det? Får jag det? Så resonerade han förut, men vi fick en möjlighet att "leda honom över tröskeln". Sådant är fantastiskt roligt, säger Kajsa.

Instegsjobben ledde vidare till att Adil och Antonios anställdes och fick så kallade nystartsjobb under ett år. Arbetsgivaren blev Naturskolan/ KomTek. Chef för den verksamheten är Anna Ekblom:

– Vi söker bidrag för fullt för att Adil och Antonios ska kunna fortsätta även i höst. De skulle egentligen behöva vara flera för de jobbar jämt, säger hon.

Anna berättar vidare att hon upptäckt stora kulturskillnader i hur man ser på naturen.

Här använder många naturen för rekreation och vila. I andra delar av världen betyder den krypskyttar, granater, giftiga växter och djur och kanske en plats där man slänger sopor.

– Det finns mycket som behöver berättas och förklaras. Här får vi förklara att det faktiskt är vår skog, allas vår skog. Därför måste vi ta hand om den, säger Anna.

Resultaten från projektet har överträffat alla förväntningar, vad är ert framgångskoncept?

– Jag tror det är viktigt att tänka långsiktigt. Dessutom ska man försöka jobba brett, inte i en isolerad grupp. Adil och Antonios har fått chans att komma in både i den ideella världen, i skolan och i kommunen, berättar Kajsa.

Det långsiktiga och djupgående samarbetet mellan kommunen och olika ideella organisationer har vuxit fram längs vägen.

– Det har verkligen varit suveränt. Jag bor själv i Nora och pendlar till Örebro, även jag har lärt känna kommunen mycket bättre. Adil sitter faktiskt med i den lokala styrelsen för Naturskyddsföreningen nu och han är engagerad i vår barnverksamhet på fritiden, säger Kajsa.

Generellt sett har de haft svårt att locka invandrare till öppna guidningar. Kajsas råd är att vända sig direkt till olika grupper med riktade inbjudningar, så att man får en ingång. Det kan vara till exempel SFI-studenter eller ensamkommande flyktingbarn.

– Vi har kört både och. I början annonserade vi en hel del, först kom det bara svenskar. Nu känner folk till oss. Ryktet sprider sig, fler och fler blir intresserade. Sedan tar de med sina kompisar. Det gäller att hitta några nyckelpersoner, tids nog börjar de komma även på de öppna guidningarna, avslutar Kajsa.

LÄS MER...

"Vardagsnatur 90 arter på 14 språk", red. Rolf Jacobson, finns på biblioteket. (Naturskyddsföreningen 2011)

En levande landsbygd för alla

Yusra Moshtat brinner för att fler med utländsk bakgrund ska få upp ögonen för den svenska landsbygden och brukar trycka på alla de möjligheter som finns där.

– I Irak där jag kommer ifrån fungerar inte landsbygden alls. Där finns ingen skola, ingen sjukvård, varken el eller vatten. Det blir en kulturkrock, många som kommer hit har ingen aning om vad den svenska landsbygden kan erbjuda, säger Yusra.

Hon kom till Sverige från Bagdad 1994 som utbildad civil-ekonom. I Sverige har hon skolat om sig till miljöinspektör och arbetar idag på Göteborgs Stad. Dessutom driver hon företaget ”Med andra ögon” där hon föreläser och skriver artiklar om just integration och landsbygd. Hennes egen syn på naturen har förändrats mycket sedan hon kom till Sverige. Då kopplade hon framför allt ihop naturen med ormar och farliga djur, fula kläder.

– Där kunde det finnas minor och soldater, helt enkelt en plats man undviker. Nu ser jag istället naturen som en plats för avkoppling och jag bor på Brännö utanför Göteborg, en ö med 800 invånare. Det är framförallt mina kollegor som har visat mig vägen, säger Yusra.

Nu ser hon det som sin uppgift att upplysa fler och väcka intresse. Alla som kommit hit, med olika bakgrunder, har mycket att bidra med. Tyvärr blir deras kunskap och erfarenheter ofta en outnyttjad resurs. De söker sig i regel till städerna och saknar kunskap om vad svensk landsbygd är.

Hur jobbar du rent konkret?

– Jag brukar arrangera studiebesök hos företagare på landsbygden. Det finns många fördomar från båda håll, det är viktigt att skapa bra möten mellan människor, säger Yusra.

Hon berättar att hon i början ofta möts av skepsis. Då försöker hon fokusera på människors drömmar.

– Hur skulle du önska att det såg ut om du ändå bodde på den svenska landsbygden? Då tar många upp just tillgång till el och vatten, arbete eller praktikplats. Jag brukar fråga om de varit på landsbygden? De flesta svarar nej. För de som blir intresserade brukar jag försöka ordna ett besök så att de får upptäcka på egen hand. Det behövs inga stora projekt, det räcker ofta att bara visa vägen dit. Det fungerar sällan att komma med färdiga paket, man får diskutera tillsammans om hur man ska göra och lyssna till deras idéer. När man fått gruppen med sig och de känner sig delaktiga, då börjar det hända saker, säger Yusra.

Sedan fyra år tillbaka utför hon även uppdrag åt Landsbygdsnätverket, som är en del av det svenska landsbygdsprogrammet. Yusra sitter med i den grupp som arbetar särskilt med integration, inom nätverket finns också andra grupper som riktat in sig på allt från energifrågan till ungdomar.

– Den uppgift vi har i min grupp är att tillsammans med bland andra Länsstyrelsen och Arbetsförmedlingen försöka göra det lättare för invandrare att få boende,

YUSRA MOSHTAT HAR ENGAGERAT SIG FÖR ATT FÅ FLER MÄNNISKOR MED INVANDRARBAGGRUND ATT FLYTTA UT PÅ LANDET. FOTO: LENA ÖRITSTAD

praktikplats eller jobb på landsbygden. Vi samlar också in information från olika delar av landet om vilka projekt som pågår inom det här området, säger Yusra.

Det finns ju problem även på den svenska landsbygden, hur ser du på det?

– Det är också vår uppgift i nätverket att lyfta de problemen till regeringsnivå och försöka åstadkomma förändring. Jobbfrågan är central och på landsbygden finns många företagare som snart går i pension. Många invandrare kan djurhållning och jordbruk och skulle mycket väl kunna ta över, säger Yusra.

Att det finns ett intresse för landsbygden hos den här målgruppen fick hon bekräftat i samband med Hammarkullekarnevalen där hon stod och delade ut enkäter. Den handlade om hur man ser på landsbygden och om man kan tänka sig att flytta dit. Festivalen lockar ca 30 000 besökare, många med utländsk bakgrund.

– 72 % av de tillfrågade kunde tänka sig att flytta till landet om det fanns arbete och boende. De har kanske lämnat allt och flytt från krig, nu vill de bara ha ett tryggt liv. Intresset finns helt klart, det gäller att använda rätt verktyg, menar Yusra.

Yusra jobbar på bred front, just nu sitter hon med i referensgruppen för ett projekt som Skogsstyrelsen och Arbetsförmedlingen driver i samarbete med SLU. (Se länk nedan, reds. anm.)

– De har tagit fram en metod/verktyg för att utbilda nyanlända för att jobba i naturen på olika sätt. Projektet har en stark koppling till mina frågor. Det är ett omfattande och jättebra projekt. I slutet av 2016 ska de skriva en rapport om hur de ska gå vidare, jag tror absolut att det blir en förlängning, berättar Yusra.

Rent generellt ser hon naturen som en bra arena för integration och en kanonbra utgångspunkt för att lära sig svenska och få folk att flytta till landsbygden.

– Det viktiga tycker jag är att man är ute, alla behöver inte göra samma sak. Många invandrare vill gärna vara tillsammans, umgås i parker med radio och fotbollar. Tittar man på andra generationens invandrare som växer upp i Sverige ser det redan annorlunda ut. De får med sig naturkänsla från skolan och från sina vänner och kommer säkert att vara ute i naturen mer än sin föräldrageneration. Jag tycker vi har kommit långt, vi behöver inte ha bråttom. Förståelse och förändring måste få ta tid, avslutar Yusra.

LÄS MER...

Om utredningarna som Yusra arbetat med:

"Med andra ögon",
www.naturvardsverket.se
- sök på 620-5808-1

"Drömmar om landsbygden",
www.lansstyrelsen/vastragotaland
- sök på 2013-73

Om "Skogen som integrationsarena" och andra projekt vid SLU med integrationsfokus,
<http://resurs.slu.se/gron-vag-for-nyanlanda/>

Om Landsbygdsnätverkets satsning på integration,
www.landsbygdsnatverket.se
- sök på *integration*

I HALLAND HAR STUDIEFRÄMJANDET I SAMARBETE MED SINA MEDLEMSORGANISATIONER DRAGIT IGÅNG FLERA ODLINGS-PROJEKT, HÄR FRÅN ETT STUDIEBESÖK I ETT KOLONIOMRÅDE. FOTO: STUDIEFRÄMJANDET.

Greenteam stärker Studieförbundets medlemsorganisationer

Studieförbundet har bidragit till att en rad initiativ, med syfte att bidra till ökad integration, poppat upp på olika håll i landet. Bland annat har de vidareutvecklat Svenskt Friluftslivs koncept Greenteam. Det innebär att de fungerar som matchmaker mellan olika föreningar och nya målgrupper, bland annat nyanlända.

– Majoriteten av våra medlemsorganisationer jobbar med natur, miljö och friluftsliv. Vi ser det som en bra möjlighet för dem att sprida sitt intresse och sin passion till fler människor, säger Karin Ekermann som är utvecklingsledare för mångfaldsfrågor på Studieförbundet.

Konceptet Greenteam går ut på att medlemsorganisationer tillsammans erbjuder ett smörgåsbord av prova-på-aktiviteter för grupper av människor som inte är så vana vid friluftsliv. Det kan vara allt från klättring och fiske till fågelskådning och naturguidningar.

– Målen är att öka intresset för friluftsliv och bidra till att deltagarna mår bättre. Det är ett komplement till föreningarnas ordinarie verksamhet och betyder inte särskilt mycket merarbete för var och en av dem, säger Karin.

En av grupperna man försöker nå med hjälp av Greenteam är asylsökande. Alla studieförbund har sedan 2015 ett särskilt uppdrag att starta studiecirklar för den här målgruppen, för att de ska få en mer meningsfull tillvaro i väntan på besked. Genom sitt breda kontaktnät har studieförbunden goda möjligheter att lyckas.

– Förra året kom mer än 160 000 människor hit, det kommer att ta lång tid att hantera alla ärenden. Många av de här människorna kommer att stanna i Sverige och blir kanske aktiva i föreningarna på sikt. Vi ser det som en stor möjlighet för våra organisationer, säger Karin.

Naturen läker och välkomnar

Många som kommer hit har hemska upplevelser med sig i bagaget. Karin menar att eftersom naturen har en läkande och lugnande effekt på människor passar det särskilt bra att Studieförbundets ”gröna verksamhet” når ut till de asylsökande.

– Dessutom är ju natur och friluftsliv en viktig del i det svenska samhället, inte minst på mindre orter där många hamnar, säger hon.

De har precis gått ihop med de övriga studieförbunden för att erbjuda en särskild utbildning för cirkelledare som handlar om t.ex. hur man kan bemöta människor som varit med om traumatiska situationer eller hantera grupper där människor har väldigt olika värdegrund.

– Det ställs särskilda krav på de som ska leda. Situationen inte minst på asylboenden är väldigt speciell, många mår väldigt dåligt. Som ledare behöver man veta hur man kan hänvisa vidare, våra cirkelledare är ju inte psykologer eller kuratorer, säger Karin.

Populärt utbyte om odling

En typ av aktivitet som slagit stort på många håll är odling. I Halland till exempel driver Studieförbundet odlingsprojekt på flera asylboenden. I Varberg sker det i samarbete med Koloniträdgårdsföreningen.

– De asylsökande har fått åka på studiebesök till kolonilotterna och Koloniträdgårdsföreningen har fått besöka asylboendet. Vi tycker det är viktigt att det inte bara blir en aktivitet för de som är utrikesfödda utan att det blir ett ömsesidigt utbyte, säger Vibeke Sönnby som är verksamhetschef på Studieförbundet i Halland.

Hennes kollega, Lena Svensson, berättar att odlingsprojekten fungerat bra. Det blir något konkret att samlas kring och prata om, bara en sådan enkel sak som att jämföra grönsaksnamnen på olika språk.

– Naturskyddsföreningen och Sveriges Ornitologiska Förening har också haft aktiviteter för asylsökande där de bland annat besökt ett naturum (besökscentrum vid skyddad natur) och tittat på hur det går till att ringmärka fåglar. Vid ett tillfälle vet jag att de hade en särskild träff om hundar eftersom man har ett helt annat förhållande till dem i arabvärlden. Det viktigaste är inte att de lär sig en massa artnamn utan att de får komma ut. Många har ett stort behov av det, säger Lena.

Starkt engagemang bland medlemsorganisationer

Både i Halland och i landet som helhet har de märkt av att medlemsorganisationerna i allt högre utsträckning vänder sig till Studieförbundet sedan det blivit känt att de har uppdraget att jobba med asylboenden.

– Det finns ett väldigt engagemang. Det gjordes ett Facebook-upprop och bara i Stockholm fick vi hundratals nya ideella cirkelledare i ett slag. Det finns en vilja att göra något handfast, inte bara skänka bidrag till insamlingsorganisationer. En vilja att vara en motkraft mot bränder och främlingsfientliga upprop. Och många asylsökande är ivriga att få lära sig svenska, ivriga att bryta tristessen på anläggningsboendena, ivriga att få möta svenskar som kan ge ledtrådar kring hur samhället fungerar, säger Karin.

LÄS MER...

<http://www.studieframjandet.se/>
- sök på *Greenteam*

"Hej Främling!" är fjällguidens coolaste fjälltur

Projektet "Hej Främling" startade i Östersund hösten 2013. Tre vänner såg den strida ström av flyktingar som kördes ut till den gamla militäranläggningen Grytan och ville göra något för dem. De vill använda länets fantastiska natur som ett välkomnande och neutralt verktyg för integration. Redan den första vintern fick över 300 personer lära sig att åka längdskidor. Sedan dess har allt fler engagerat sig och utbudet av aktiviteter inkluderar idag mängder av både nyanlända och etablerade svenskar.

En av volontärerna som jobbar för "Hej Främling" är Simon Jaktlund. Han är bland annat fjällguide och snowkiteinstruktör och inom ramen för projektet har han ordnat två fjällvandringar.

– Första gången gick vi till Blåhammarens fjällstation. Där sov vi över, bastade och åt en tre-rätters middag. Vi hade tur med vädret och kunde gå i gym-paskor och jeans. Jag hade lånat ihop några skaljackor också, säger Simon.

Året efter höjde de ribban och satsade på att nå Syltoppen, 1762 m över havet. 23 personer från sju olika länder följde med.

– Det är den coolaste fjälltur jag gjort i hela mitt liv! Allt klaffade och det var renar, sol, norrsken och hela kitet. Dessutom var det en helt annan upplevelse än när man är ute med en grupp svenskfödda personer. Nu var det spontansång, dans och vi njöt verkligen av nuet.

I andra grupper har jag upplevt att det är mycket fokus på när vi ska vara framme och när vi ska dricka kaffe, berättar Simon.

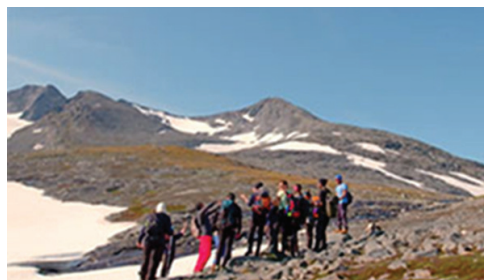
Varför kallar ni projektet "Hej Främling"?

– Vi vill uppmana folk att inte vara rädda för det som är okänt utan våga just säga hej till en främling. Ibland inleder vi våra träffar med att säga "hej främling" till varandra och avsluta med att säga "hej då kompis", säger Simon.

Projektet har fått mycket uppmärksamhet, bland annat har SVT följt dem i ett år och gjort en dokumentärserie. Grundarna Emma Arnesson och Anne Lundberg har fått ett flertal utmärkelser och priser för sitt engagemang. Men framförallt har de nyanlända i Östersund fått en betydligt mer meningsfull tillvaro och ett varmt välkomnande.

SIMON JAKTLUND, FJÄLLGUIDE OCH SNOWKITEINSTRUKTÖR.

FJÄLLVANDRINGARNA I PROJEKTET HEJ FRÄMLING DOKUMENTERADES AV SVT I SERIEN "KÄNN DIG SOM HEMMA". FOTO: SVT.

LÄS MER...

På youtube kan du se ett filmklipp från vandringen till Syltoppen, "Hej Främling - Superhappy Mountains".

Serien "Känn dig som hemma" visades i SVT under våren 2016, du kan fortfarande se några klipp i SVTplay.

Se en intervju med Hej främlings Emma Arnesson och Samira Mousa i SVT:s Go'kväll.

Naturparkour lockar alla

Friluftsförbundet driver projektet "Naturparkour" för att bygga broar mellan urbana aktiviteter och friluftslivet. "Det är inget uttalat integrationsprojekt, men det har verkligen haft en sådan effekt. Vi visste inte från början att det skulle fungera så bra, kanske till och med bättre än särskilt riktade projekt", säger projektsamordnaren Helena Graffman.

Parkour går ut på att så snabbt och smidigt som möjligt ta sig från punkt A till punkt B. Det är en av världens snabbast växande ungdomssporter och naturen är förstås en utmärkt arena. Genom att anlägga ett antal naturparkour-banor ser Friluftsförbundet stora möjligheter att locka ut nya grupper i naturen.

Inom ramen för projektet, som finansieras av Allmänna Arvsfonden, har Friluftsförbundet utvecklat en ny utbildning så att lokalavdelningarna kan få fram ledare inom naturparkour. Dessutom bygger de med hjälp av ungdomar upp banor på fem olika orter. På tre av dem har kommunen och andra organisationer valt att gå in och stötta projektet, där är planen att bygga upp större och mer permanenta anläggningar. En av orterna är Borlänge. Där invigdes nyligen en "testbana" som ger en försmak av vad som komma skall.

– Invigningen lockade ett hundratal personer trots dåligt väder och vi fick mycket uppmärksamhet i media. Intresset för naturparkour är stort, säger Helena.

En av de drivande personerna i Borlänge är Sid Palmqvist. Han har suttit med i referensgruppen, valt och designat hinder.

Vad var det som gjorde att du fastnade för parkour?

– Det fanns inte så mycket att göra här, förutom att spela fotboll. Jag gillar att klättra och fick se några filmklipp med parkour på youtube. Sen fick jag höra att Borlänge Gymnastikförening hade parkourträningar och började gå dit. Efter ett halvår blev jag tränare, berättar Sid.

En stor fördel med naturparkour är att den verkar attrahera alla oavsett ålder, kön och socioekonomisk bakgrund. Alla kan ta sig över hindren på olika sätt utifrån sina egna förutsättningar.

– Det är ett bra sätt att öva din kropp och vara ute i naturen, det motverkar stress och negativa känslor som många som flytt från krigsländer bär med sig. Vi ser att det påverkar självförtroendet och självkontrollen på ett positivt sätt. Jag tycker det är extra kul att många tjejer vill utbilda sig till ledare, berättar Helena.

Ambitionen med de nya anläggningarna är att skapa nya positiva samlingsplatser i direkt anslutning till socioekonomiskt utsatta områden, nära centrum. Samtidigt ska de ligga på vackra platser, det ska vara en naturupplevelse och inbjuda till att ta sig vidare till närliggande naturområden eller parker.

– Parkour passar extremt bra i skogsmiljö, där kan man i princip göra hur mycket övningar som helst. Jag gillar när det finns många block och platåer, man ska helst kunna ta sig vidare lätt mellan olika hinder. Det bästa är när banan är som ett spindelnät, säger Sid.

Jämfört med många andra sporter och friluftaktiviteter är parkour billigt, du behöver ingen särskild utrustning.

– Förut har parkour varit lite underground. Vi vill lyfta det till en annan nivå. Nu ska det bli en egen verksamhetsgren inom Friluftsförbundet, avslutar Helena.

I JUNI INVIGDE FRILUFTSFRÄMJANDET EN NATURPARKOUR-BANA I BORLÄNGE. DERAS ERFARENHET ÄR ATT NATURPARKOUR LOCKAR MÄNNISKOR I OLIKA ÅLDRAR MED OLIKA BAKGRUND. FOTO: FRILUFTSFRÄMJANDET.

LÄS MER...

Mer information om naturparkour hittar du på Friluftsförbundets hemsida och på Facebook:

<http://www.friluftsfremjandet.se/> - sök på *naturparkour*

<https://www.facebook.com/naturparkour2018/>

Danska Skovskolen har en sida med videos och inspirerande tips och tricks för naturparkour!
<http://skovparkour.dk/>

Med näsan i blåstången

Tillsammans med ungdomar från skolor i segregerade områden har Skärgårdsstiftelsen utvecklat ambitiösa utbildningsplatser på fyra olika platser i skärgården. Några av ungdomarna har också anställts för att hjälpa till i olika sammanhang.

– Vi har verkligen ansträngt oss för att lyssna på vad målgruppen tycker. Ibland har det varit tufft för mig som projektledare, men otroligt roligt och lärorikt. Hur utformar man till exempel en skylt där budskapet framförallt ska förmedlas genom bilder? säger projektledaren Sandra Löfgren.

De fyra platserna är Riddersholm (vid Kapellskär), Björnö (Ingarö), Hjälmo (Värmdö) och Gälö (Haninge). Några pilotskolor fick anmäla sig till att vara med i projektet, bland annat Rodengymnasiet i Norrtälje och de nyanlända elever som läser språkinträdning där. Projektet ”Utbildningsplats Skärgården”, som även kallas ”Med näsan i blåstången” finansieras via Allmänna Arvsfonden och pågår i tre år.

– Först har pedagogerna fått vara ute tillsammans med eleverna för att lära känna platserna. Med sig hade de ett kit med lappar, håvar och lärarhandledning. Sedan har vi haft en konferens där vi diskuterat hur de här utbildningsplatserna kan utvecklas vidare på ett sätt som målgruppen gillar, berättar Sandra.

De hade massor av idéer och ett tag hade hon lite panik som projektledare. Hur skulle allting knytas ihop?

– Vår andra träff var en arbetsworkshop, då hade vi hyrt in ett filmteam och en ”pysseltjej” som är känd från TV. På filmstationen fick eleverna spela in filmklipp

SAMIRA KHAWARI OCH HENNES VÄNNER VAR SPRÅKVÄRDAR NÄR ALLMÄNHETEN BJÖDS IN TILL "EN DAG I SKÄRGÅRDEN" PÅ ÖN GRINDA. FOTO: SKÄRGÅRDSSTIFTELSEN

på sina språk, utifrån ett manus som vi förberett. På pysselstationen fick de tillverka väsen, troll, ormar och liknande som vi sedan dekorerat våra områden med. De fick också göra illustrationer som ska klippas ihop av en professionell layoutare och användas på skyltar, berättar Sandra.

Eleverna hade inte mycket till övers för mycket text. Istället ville de ha många bilder, bilder som talar för sig själva. På skyltarna finns också QR-koder som leder vidare till filmklipp där man får veta mer om platsen. Det finns också olika uppdrag att lösa, enligt önskemål från eleverna.

– Pedagogerna var tydliga med att de inte ville att skolmaterialet skulle översättas till andra språk. Däremot ville vi använda oss av elevernas egna språk för att hälsa alla besökare välkomna till skärgården och berätta vad som gäller när man är där, säger Sandra.

Vilka lärdomar har ni dragit från projektet?

– Det har funkat väldigt bra att vända sig direkt till den målgrupp vi velat nå, sedan sprider de själva kunskap via sina egna nätverk. Det har varit nyttigt för mig att verkligen förklara innebörden av olika begrepp. Man tror så lätt att allmångsrätten är självklar, men det finns ju inte ens som ord på andra språk. Vad är egentligen ett svenskt naturreservat och vad menar vi med biologisk mångfald? Att ställa sig sådana frågor är bra även för att nå ut bättre till de som har svenska som modersmål, menar Sandra.

Tillsammans med Värmdö kommun arrangerade stiftelsen också en särskild träff i skärgården för nyanlända, då anlätades några av eleverna som språkvårdar. Under en period hade Sandra även hjälp av Mowlid Halene från Somalia som sommarjobbade hos henne.

– Det var jätteroligt att se, de suger verkligen åt sig kunskap snabbt och vill ta del av allt som vi räknar som typiskt svenskt. De får brottas hårt med att ta sig in i samhället och behöver verkligen erfarenheter för att kunna söka andra jobb sedan. Det är kul att vi kan bidra lite där, säger Sandra.

En av språkvårdarna var Samira Khawari. Hon är 20 år och kommer ursprungligen från Afghanistan. Nu har hon varit nästan tre år i Sverige och ska börja läsa teknik på Komvux.

– Det var en härlig känsla när man stod där på Grinda och såg folk komma med båten. Alla var jättegglade. Jag fick informera deltagarna om vad man får göra och inte göra och visa dem runt. Sedan gick vi ner till havet och jag visade upp några insekter. Det gick bra, trots att allt är helt nytt för mig, säger Samira.

Hon berättar också att när hon kom till Grinda för första gången trodde hon inte att det fanns en sådan plats, att man får komma dit helt gratis. I Afghanistan är en stor del av naturen väldigt torr. Om man är ute så vistas man oftast i särskilda parker.

– Jag vet att många från till exempel Afghanistan och Somalia tänker som jag. Det är viktigt att vi berättar vilka regler som gäller, många vet inte det. Om man till exempel har varit ute och grillat i Afghanistan så lämnar man allting. Folk tror att det finns någon annan som har till uppgift att städa. Det är bra att vi kan sprida kunskap bland våra vänner, säger Samira.

Du har varit med och spelat in filmerna också, hur var det?

– Det var roligt, men lite svårt. Först ska man höra en text på svenska och sedan översätta den direkt framför en kamera. Jag var på Riddersholm efteråt med skolan, då såg jag våra bilder på en skylt och de hänvisade till hemsidan där man kan se våra filmer. Det är kul att de används, säger Samira.

Flera av hennes kompisar har också blivit intresserade när hon berättat om platserna i Skärgården. De behöver bara få veta att platserna finns och hur man tar sig dit.

SE MER...

Se några av filmklippen:

<http://www.laguide.se/riddersholm/>

<http://www.laguide.se/bjorno/>

<http://www.laguide.se/hjalmo/>

De lär sig svenska med hjälp av rovdjur och lingonsylt

SFI i Söderhamns kommun samarbetar med Rovdjurscentret De 5 Stora i Järvsö. Det har fungerat bra och under hösten utökas samarbetet. Personalen på centret ska planera och genomföra två aktiviteter per vecka med SFI-eleverna. Nyligen blev det klart att även Ljusdals kommun satsar på samma koncept.

ROVDJURSCENTRET DE 5 STORA UTÖKAR SITT SAMARBETE MED SFI. DEN PEDAGOGIK SOM ANVÄNDS PÅ CENTRET, ATT ANVÄNDA SÅ MÅNGA SINNEN SOM MÖJLIGT, ÄR FRAMGÅNGSRIK NÄR MAN ARBETAR MED MÄNNISKOR SOM SKA LÄRA SIG SVENSKA. FOTO: ROVDJURSCENTRET DE 5 STORA

– Båda parter har verkligen uppskattat samarbetet och därför är vi glada att verksamheten växer. Vi samarbetar med olika aktörer och föreningar för att få ett varierat upplägg. Vår grundläggande drivkraft är att öka kunskapen och engagemanget kring djur och natur hos en ny målgrupp. SFI-lärarna vill att elevernas svenska förbättras och att de snabbt integreras i det svenska samhället, säger Benny Gäfvert som är verksamhetsansvarig på Rovdjurscentret De 5 Stora.

Programmet för hösten är klart. Varje vecka kommer att ha ett tema som valts för att eleverna lätt ska kunna relatera till upplevelser i hemlandet. En dag är teoretisk, den andra dagen gör de ett studiebesök på en plats som knyter an till temat. Det handlar om typiska svenska naturaktiviteter som fiske, jakt och längdskidor. Tack vare samarbete med estetiska programmet kommer eleverna även att exempelvis få uppleva svensk folkdans och folkmusik. Många har hemliga upplevelser bakom sig, den här typen av undervisning tar fokus från allt elände en stund och de får ha roligt.

– Vi vill ge dem positiva upplevelser utomhus, till exempel genom att tälja knivar, baka tunnbröd och koka lingonsylt tillsammans. De kommer också att få besöka Länsstyrelsen, lära sig om allemansrätt och en del artkunskap. Genom ett sådant här upplägg kommer eleverna i kontakt med fler svensktalande än vad de hade gjort annars, berättar Benny.

Pengarna kommer i grunden från ett statligt anslag för integrationsprojekt, en utlysning via kommunen som Benny och hans kollegor nappade på. Projektet kallar de "Naturen som klassrum".

Vilka erfarenheter tar ni med er in i det nya projektet?

– De flesta SFI-eleverna vi mött har lätt att relatera till djur och natur, det finns mycket att prata om och jämföra mellan olika länder. Många är till exempel skeptiska när de får höra att vi inte behöver vara särskilt rädda för våra svenska rovdjur om man går ut i skogen. Det pratar vi mycket om, säger Benny.

Ett av syftena med projektet är just att få eleverna mer bekväma i att röra sig i naturen och minska rädslan. Personalen på Rovdjurscentret De 5 Stora är vana att arbeta med barn och unga, ett arbetssätt som verkar passa även för SFI-studenter.

– Vi använder ett enkelt språk och olika pedagogiska hjälpmedel som går ut på att använda alla sinnen. Pedagogerna från SFI är med på alla träffar men det är vi som står för planering, genomförande och upplägg, säger Benny.

I första hand är det elever som läser på mellannivåerna som deltar, de som hunnit lära sig lite svenska men inte hunnit bli jätteduktiga. Eleverna vandrar mellan nivåerna beroende på hur de utvecklas, vilket ibland kan innebära att de lyfts ur gruppen.

– Det är förstås lite synd men det funkar bra ändå, menar Benny.

Enligt SFI-lärarna har samarbetet redan lett till att eleverna skriver bättre resultat på de nationella proven. Nu när samarbetet utökas kommer effekten att följas upp mer noggrant.

Allemansrätten på nio språk

Håll Sverige Rent vill förmedla att alla har rätt att nyttja naturen i Sverige. På deras hemsida kan vem som helst ladda ner information om allemansrätten på svenska och ytterligare åtta olika språk.

Man kan också beställa informationsmaterial, någon som drygt 300 organisationer och kommuner gjort bara i år.

– Vi har varit måna om att budskapet ska vara tydligt, det här får du göra och det här får du inte göra. Men det viktigaste vi vill förmedla är förstås att alla har rätt att nyttja naturen i Sverige, säger Anna Grundén som är områdesansvarig för natur på HSR.

De har fått ett särskilt uppdrag från Naturvårdsverket att ta fram information på fler språk, bland annat för nyanlända svenskar och utländska besökare. Vilka språk har de bestämt tillsammans genom att titta på flyktingströmmar och vilka som idag är de största språken i Sverige. Det blev somaliska, arabiska, tigrinja, farsi, dari, engelska, tyska och holländska.

– En sak vi har insett är att det inte går att bara översätta en text rakt av. Man måste anpassa språket till målgruppen. Vi har jobbat med referensgrupper och en kommunikationsbyrå som specialiserat sig på information som riktar sig till människor som inte har svensk bakgrund, berättar Anna Grundén.

När de tar fram material på svenska utgår de ifrån att de som ska läsa har viss bakgrundskunskap. Många som kommer hit från andra länder har däremot inte en aning om vad allemansrätt är och den svenska naturen kan vara fullständigt okänd. Det är lätt att glömma bort.

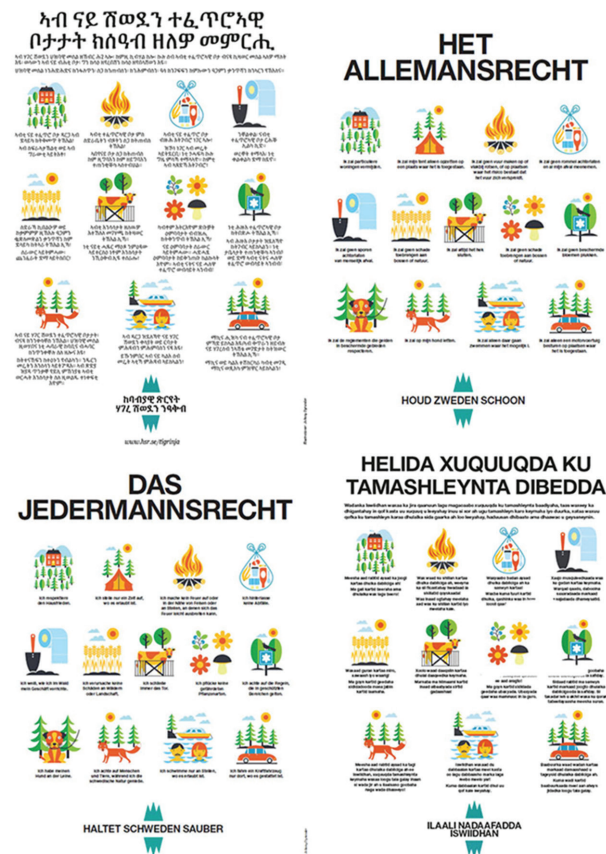
Var det något som du blev förvånad över, som du inte hade tänkt på?

– Att vår bakgrund, tidigare upplevelser och erfarenheten spelar väldigt stor roll för hur vi ser på och nyttjar naturen. Jag har också förstått att många har svårt att förstå varför vi värnar så om naturen här, de ser naturen som skrämmande och farlig. Samtidigt finns det likheter också, om man jämför Sverige med vissa icke västerländska kulturer: Markägarens befogenheter är begränsade och naturen är mer tillgänglig för alla, säger Anna.

Materialet de har tagit fram består dels av tryckta affischer, pedagogiskt material för barn och unga, dels en webbaserad kampanj.

– Vi är inte själva ute och sprider det här materialet särskilt ofta utan vi samarbetar med olika organisationer, t.ex. Studieförbundet och Svenska Turistföreningen. Materialet är fritt för alla att ladda ner och använda, vi vill att det sprids! säger Anna.

Information om allemansrätten på olika språk hittar du på Håll Sverige rents hemsida.

HÅLL SVERIGE RENT INFORMERAR OM ALLEMANSRÄTTEN PÅ NIO SPRÅK: SVENSKA, SOMALISKA, ARABISKA, TIGRINJA, FARSI, DARI, ENGELSKA, TYSKA OCH HOLLÄNDKA. (MONTAGE)

ANNA GRUNDÉN ARBETAR BLAND ANNAT MED ATT SPRIDA INFORMATION OM ALLEMANSRÄTTEN TILL FLER MÄNNISKOR. FOTO: HÅLL SVERIGE RENT.

Länkar till mer läsning

Naturskyddsföreningens handledning Schysst sommar syftar till att stimulera och hjälpa fler, inom och utanför föreningen, att göra ungdomssatsningar utifrån temat mänsklig och biologisk mångfald. Handboken finns att läsa och ladda ner från deras webbsida, www.naturskyddsforeningen.se - sök på *schysst sommar*.

Naturens år

Nätverket Naturens år består av ungefär 30 myndigheter och organisationer som samverkar kring frågor som rör naturen. Syftet med nätverket är att öka kunskapen och intresset för vår gemensamma natur. Tema för Naturens år 2015- 17 är ekosystemtjänster.

Nätverket startade 2009 för att uppmärksamma 100-årsjubileet av Sveriges första nationalparker och naturskyddslagstiftning. Samarbetet fortsatte under 2010 med biologisk mångfald som tema med anledning av FNs internationella år för biologisk mångfald (IYB). 2011 koordinerades temat med FN:s Internationella skogsår. Teman följande år har varit Hav & vatten 2012, Uteåret 2013, Uteåret ung 2014 och Ekosystemtjänster 2015.

CNV håller ihop och administrerar nätverket på uppdrag av Naturvårdsverket.

Samverkansmöten 2016:

- fredag 5 februari - Naturhistoriska riksmuseet
- torsdag 2 juni - Skärgårdsstiftelsen
- tisdag 20 september - Håll Sverige rent
- fredag 18 november - Naturvårdsverket

Länkar, läsning, inspiration om ekosystemtjänster

Läsning, referenslitteratur, länkar och inspiration kring ekosystemtjänster och kommunikation av ekosystemtjänster har vi samlat på en egen sida.

Det går bra att kontakta CNV för att nå hela nätverket: cnv@slu.se

Facebookgruppen *Naturens år-nätverk* är öppen för medverkande aktörers kontaktpersoner.

Följ gärna Naturens år på Twitter [@Naturens_ar](https://twitter.com/Naturens_ar)

